

Василь Ільницький

*Кандидат історичних наук, доцент
кафедри нової та новітньої історії
України Дрогобицького державного
педагогічного університету імені
Івана Франка*

У статті вперше на основі невідомих та маловідомих архівних матеріалів відтворена організаційна структура оунівського підпілля, яка існувала у Карпатському краї від 1945 до 1950-их років. Автор дослідив особливості процесу реорганізації референтур відповідно до умов ведення боротьби.

Ключові слова: ОУН, УПА, Карпатський край, структура, округа, над-район, провід, референтура.

Vasyl Ilynytskyi

Organizational division of the OUN in the Carpathian Region (1945 – 1954)
The article is based on unknown and obscure archival materials and for the very first time reproduces organizational structure of the OUN existing in the Carpathian Region in 1945—1950s. The author studied peculiarities of reorganization of the directorates according to the needs of the struggle.

Key words: the OUN, the UPA, Carpathian Region, structure, district, nadrayon, Provid, directorate.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ПОДІЛ КАРПАТСЬКОГО КРАЮ ОУН (1945–1954 рр.)

Одним із маловідомих питань історії визвольного руху загалом, і в Карпатському краї зокрема, є його організаційно-територіальний поділ. З'ясування територіального поділу допоможе не лише професійним історикам, а й краєзнавцям, які висвітлюють історію того чи іншого регіону або підпільний шлях окремо взятого керівника.

Проблема організаційно-територіального поділу Карпатського краю ОУН не знайшла належного висвітлення. Вперше адміністративний поділ Військової округи 4 «Говерля» показали у третьому і четвертому томах Літопису УПА. Незважаючи на те, що ці томи розкривають тільки територіальний поділ УПА, все-таки Тактичні відтинки (ТВ) адміністративно співвідносилися із округами ОУН¹. Частково ця проблема вивчалася у працях Миколи Вегеша, Дмитра Веденєєва і Геннадія Биструхіна, Нестора Мизака, Лева Шанковського². Необхідно також зазначити, що питання територіального поділу торкався Лук'ян Вардзарук у передмові до серійного видання «Реабілітовані історією»³. Значно ретельніше проблему ор-

¹ *Літопис УПА. — Т. 3. Чорний Ліс: видання команди Станіславівського тактичного відтинка УПА, 1947—1950 роки. Кн. перша: 1947—1948. Друге, виправлене видання. — Торонто: Літопис УПА, 1987. — 272 с.; Літопис УПА. — Т. 4. Чорний Ліс: видання команди Станіславівського тактичного відтинка УПА, 1947—1950 роки. Кн. друга: 1948—1950. Друге, виправлене видання. — Торонто: Літопис УПА, 1989. — 288 с.*

² *Андрухів І., Француз А. Правда історії. Станіславщина в умовах терору і репресій: 1939—1959 роки: історико-правовий аспект. Документи і матеріали. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2008. — 448 с.; Андрусів І., Француз А. Станіславщина: двадцять буремних літ (1939—1959). Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз. — Рівне; Івано-Франківськ: Видавнича фірма «Талія», 2001. — 335 с.; Вегеш М. Сторінки історії ОУН-УПА в Закарпатті (1939—1950-ті рр.) // *Сучасність. — 2001. — Ч. 3. — С. 85—97; Вегеш М., Гребенюк Н. Національно-визвольні змагання українців Східної Галичини і Закарпаття в 1918—1950 рр. — Ужгород, 2003. — 250 с.; Веденєєв Д. Двобій без компромісів. Протиборство спецпідрозділів ОУН та радянських сил спецоперацій. 1945—1980-ті роки: Монографія. — К.: К.І.С., 2007. — 568 с.; Мизак Н. УПА-«Захід» і збройне підпілля ОУН у боротьбі за Українську Самостійну Соборну Державу у 1942—1960 рр. — Чернівці; Торонто: Прут, 2011. — 436 с.; Шанковський Л. Українська Повстанська Армія // *Історія українського війська (1917—1995) [упоряд. Я. Дашкевич]. — Львів: Вид-во «Світ», 1996. — С. 482—695.***

³ *Реабілітовані історією. Івано-Франківська область. У п'яти томах. Т. 1. Коломийський і Косівський райони / Ред. кол. Б. Томенчук, В. Лук'ян, Я. Дорошенко та інші. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000. — 650 с.*

ганізаційно-територіального поділу розглядав історик Петро Содоль⁴. Дослідники показували структуру у загальних рисах на всіх теренах. Однак спеціального дослідження, присвяченого організаційній структурі підпілля у Карпатському краї, немає. Складність висвітлення питань, пов'язаних із структурою, зумовлюється особливостями підпільної роботи, а також недостатньою джерельною базою. Тому метою статті є висвітлити організаційно-територіальний поділ Організації Українських Націоналістів безпосередньо у Карпатському краї ОУН (1945—1954 рр.). Хронологічні рамки роботи охоплюють 1945—1954 рр. — від часу структурної реорганізації підпілля ОУН та створення Карпатського краю ОУН і до фактичної ліквідації організаційної підпільної структури на цій території та загибелі останнього керівника краю — Миколи Твердохліба-‘Трома’. Хоча більшість округ була ліквідована у 1952 р., проте продовжував діяти провідник М. Твердохліб та окремі групи на території Станіславівської округи.

У 1944 р. Організація Українських Націоналістів на Західно-українських землях (ЗУЗ) включала області: Дрогобицьку (Самбірська, Стрийська округи), Львівську, Перемиську, Станіславівську (Коломийська, Станіславівська, Калуська округи), Тернопільську, Чернівецьку (Вашківський, Чернівецький, Хотинський повіти) і Закарпатську (хоча за структурним поділом ОУН на Закарпатті мала формувати край, але через брак кадрів входила до ЗУЗ як область). До складу кожної області, в середньому, входило три округи, округу формувало три повіти, у свою чергу вони включали декілька районів, які склалися із 3-5 підрайонів. Найнижчою структурною одиницею була станиця⁵.

У зв'язку з браком керівних кадрів та надмірною кількістю керівних звен ОУН (директивні вказівки Проводу надходили у низові звена із великим запізненням) виникла необхідність змінити організаційні форми⁶. Рішення щодо реорганізації краю Західні Українські Землі було прийняте Проводом ОУН, імовірно, у

⁴ Содоль П. *Українська Повстанча Армія. 1943—1949: Довідник перший*. — Нью-Йорк: [б.в.], 1994. — 199 с.; Содоль П. *Українська Повстанча армія 1943—1949. Довідник другий*. — Нью-Йорк: [б.в.], 1995. — 295 с.

⁵ *Галузевий державний архів Служби безпеки України (далі — ГДА СБ України)*. — Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 47. — Арк. 11 — 12; Ф. 5. — Спр. 67446. — Арк. 33; Спр. 67447. — Арк. 1—12, 27—28.

⁶ *ГДА СБ України*. — Ф. 2. — Оп. 56 (1953). — Спр. 6. — Т. 2. — Арк. 203.

листопаді 1944 р. Принаймні, про це йдеться у листі голови Бюро Проводу ОУН Романа Шухевича-‘Степана’ до крайового провідника ЗУЗ Романа Кравчука-‘Петра’: «Тепер, у зв’язку з новою організаційною схемою, Ви самі зможете легко обслужити ті 3 одиниці, які Вам підпорядковані». Дата цього листа невідома, але у ньому йдеться про призначення організаційного референта ЗУЗ Петра Дужого-‘Дороша’ референтом пропаганди Проводу ОУН, що сталося саме в листопаді 1944 р.⁷.

У результаті реорганізації відбулися зміни в поділах Країв і Областей. Зокрема, передбачалася ліквідація областей ОУН. Після цього — окружні проводи підпорядковувались безпосередньо Крайовому, а робота ОУН централізувалася. Провідники новостворених Крайових проводів не були членами Проводу ОУН, як це було раніше. Повіти ОУН також ліквідовувалися. Замість них запроваджувалися надрайони ОУН, які за територією обслуговування були дещо більші, ніж повіти⁸. На ЗУЗ було створено три Крайові проводи: Карпатський (об’єднував Станіславську, Закарпатську, Чернівецьку і Дрогобицьку області), Львівський, Подільський⁹. Таким чином, сім колишніх обласних проводів утворювали три Крайові проводи ОУН¹⁰. У зв’язку з цим зменшилась необхідність в керівних кадрах ОУН, яких взагалі не вистачало. Референтури при Крайових проводах мали укомплектовуватись значною кількістю людей, і на них покладалась велика організаційна робота.

Коли відбулося впорядкування структури, точно невідомо, хоч можна припускати, що це сталося наприкінці 1944 р., але не пізніше весни 1945 р. До речі член крайового осередку пропаганди Ярослав Богдан говорить, що в березні 1945 р. в с. **Лесівка Богородчанського** р-ну його викликав провідник Ярослав Мельник-‘Роберт’ і на зустрічі розповів про утворення на базі Станіславівської області ОУН Карпатського краю ОУН, до складу якого ввійшли:

⁷ Мороз В. З листування членів Проводу ОУН (листопад 1944 — травень 1945) // *Український визвольний рух / Інститут українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України, Центр досліджень визвольного руху — Львів, 2007. — 36. 10: До 100-річчя від дня народження Романа Шухевича. — С. 43—44.*

⁸ *ГДА СБ України. — Ф. 2. — Оп. 56 (1953). — Спр. 6. — Т. 2. — Арк. 200—202; Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 2. — Арк. 3.*

⁹ *ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 9. — Арк. 17, 216.*

¹⁰ *ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 1. — Арк. 324; Т. 2. — Арк. 3; Т. 9. — Арк. 17; Ф. 2-Н. — Оп. 59 (1953). — Спр. 6. — Т. 4. — Арк. 152.*

Дрогобицька (без Ходорівського, Миколаївського, Рудківського, Крукеницького, Комарнівського, Мостиського, Нижанковицького, Новострілищанського, Судово-Вишнянського районів), Станіславська (без Більшівського, Букачівського, Бурштинського, Рогатинського районів, з яких була створена Рогатинська округа ОУН, яка ввійшла до Львівського краю¹¹), Чернівецька і Закарпатська області УРСР¹².

Потрібно також сказати, що під час реорганізації у підпіллі проводилися спеціальні конференції, присвячені цьому питанню. Зокрема, господарчий референт районного проводу Михайло Гута і підпільник Василь Кузьмін розповідали, що в ніч на 13 листопада 1944 р. в с. Тязів провідник повітового проводу ОУН Григорій Вацеба-‘Сулима’ провів конференцію, на якій обговорювалися зміни у структурі та діяльності ОУН. Крім цього, останній зачитав інструкцію про те, що підрайонні проводи ліквідовуються, натомість організовуються кущі чисельністю від 15 до 35 озброєних членів. В інструкції також зазначалася необхідність зміни псевд для керівного складу¹³. Зокрема, підкреслювалося: «...Як можна швидше організувати кущі, зосередити там весь надійний український елемент, в першу чергу молодь, забезпечити зброєю, по можливості повним військовим обмундируванням. При кущах організувати жандармерію у числі рою, яка повинна охороняти кущ перед внутрішньою і зовнішньою небезпекою, вести розвідку, знищувати ворога, а також добувати продовольство і склади для харчування куща. Із складу куща буде поповнюватися УПА»¹⁴.

На початку свого існування Карпатський край ОУН мав більше 20 сотень УПА, повний склад всіх референтур, тобто служби безпеки (СБ), пропаганди, господарської і військової. Найбільша кількість оунівців знаходилась в гірських районах Карпат, оскільки в горах була можливість зберегти окремі малочисельні підрозділи УПА, які діяли самостійно, але втримували контакт із територі-

¹¹ ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 6. — Арк. 204; Т. 9. — Арк. 216; Т. 56. — Арк. 14; Ф. 2-Н. — Оп. 90 (1951). — Спр. 66. — Арк. 65.

¹² ГДА СБ України. — Ф. 2-Н. — Оп. 93 (1954). — Спр. 1. — Арк. 171; Оп. 55 (1953). — Спр. 5. — Т. 4. — Арк. 347; Оп. 59 (1953). — Спр. 6. — Т. 4. — Арк. 152; Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 9. — Арк. 17.

¹³ ГДА СБ України. — Ф. 2. — Оп. 54 (1953). — Спр. 3. — Т. 1. — Арк. 260; Оп. 56 (1953). — Спр. 6. — Т. 2. — Арк. 202–203.

¹⁴ ГДА СБ України. — Ф. 2. — Оп. 55 (1953). — Спр. 6. — Т. 1. — Арк. 97.

альними організаціями. Тяжкі умови зими 1944—1945 рр., а також активні операції відділів НКГБ і НКВД призвели до скорочення відділів УПА до 40%¹⁵. Протягом 1946—1947 рр. було вбито і заарештовано понад 20 функціонерів крайового проводу (зв'язкових, охоронців тощо)¹⁶. Станом на 1 вересня 1950 р. у Карпатському краї ОУН діяло та організаційно йому підпорядковувалося 5 окружних, 17 надрайонних і 52 районних проводи загальною чисельністю більше 900 озброєних підпільників. А вже станом на 1 березня 1951 р. Карпатський край складався із 5 окружних, 15 надрайонних і 49 районних проводів із загальною кількістю до 800 осіб.

Практично весь склад Станиславівської області ОУН перейшов у Карпатський край ОУН. З інших областей до складу останнього перейшов тільки керівник Дрогобицької області ОУН Зиновій Тершаковець-‘Федір’, який зайняв посаду організаційного референта Карпатського крайового проводу ОУН¹⁷.

Створення нових адміністративних одиниць відбувалося на основі попередньої структури. Станиславівська область ОУН складала основу Карпатського краю, інші області та округи — відповідно Буковинської, Дрогобицької, Закарпатської, Калуської, Коломийської і Станиславівської округ. Повіти та райони давали кадри для керівництва надрайонів і районів. Останні почали відповідати офіційному радянському адміністративному поділу. Найнижчою адміністративно-територіальною одиницею була станиця, яка відповідала одному населеному пунктові. Кілька станиць (залежно від кількості членів і симпатиків) формували куцц, яких у районі налічувалося від двох до шести¹⁸. У подальші роки траплялися випадки, коли підпільники, які проживали у населеному пункті, могли підпорядковуватися безпосередньо куццовому проводу ОУН. Така ситуація була зумовлена браком керівних кадрів, які могли б очолити станичні організації, тому вони ліквідовувалися, а підпільники переводилися в куцці¹⁹.

¹⁵ ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 6. — Арк. 76; Т. 9. — Арк. 18; Оп. 59 (1953). — Спр. 6. — Т. 4. — Арк. 153.

¹⁶ ГДА СБ України. — Ф. 2-Н. — Оп. 93 (1954). — Спр. 1. — Арк. 74.

¹⁷ ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 2. — Арк. 4.

¹⁸ ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 1. — Арк. 327; Т. 9. — Арк. 17; Ф. 2. — Оп. 56 (1953). — Спр. 6. — Т. 2. — Арк. 198—199; Оп. 59 (1953). — Спр. 6. — Т. 4. — Арк. 152; Ф. 5. — Спр. 445. — Т. 1. — Арк. 140.

¹⁹ ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 9. — Арк. 217.

Потрібно також зауважити, що після реорганізації у містах були створені міські організації ОУН (наприклад, Бориславська, Дрогобицька, Городенківська, Снятинська, Станиславівська)²⁰. Проте у 1946 р. згідно із наказом Проводу міські ОУН почали ліквідуватися. В першу чергу це було пов'язано із тим, що їх важко було контролювати і перевіряти (там могла з'явитися агентура МГБ), а також міські організації набагато легше виявлялися і ліквідувалися. Водночас у важливих містах продовжували існувати спецбойки для проведення акцій над партійно-радянським активом²¹.

Відповідно до реорганізації адміністративно-територіального устрою ОУН відбулися зміни й військово-територіального поділу УПА. Замість п'яти ВО (у складі УПА-Захід), які існували станом на листопад 1944 р., було створено три, які, мабуть, мали співвідноситися із новоутвореними краями ОУН, що постали у зв'язку з реорганізацією областей та функціонували аж до припинення організованої боротьби на українських землях. Згідно із адміністративно-територіальним поділом, що був прийнятий в УПА, територія Карпатського краю ОУН входила до складу ВО 4 «Говерля». Командир ВО одночасно займав пост військового референта Карпатського крайового проводу ОУН.

Відповідно до наказу УПА-Захід (ч. 9/44 від 25 листопада 1944 року), ВО 5 «Маківка» приєднувалася до Станиславівської ВО 4 «Говерля»²². Тобто, Дрогобищина по лінії ОУН входила до Карпатського краю (основу якого становила Станиславівська область), а по лінії УПА — до ВО 4 «Говерля», територіально співвідносного з ним. Цим же наказом до ВО 4 «Говерля» приєднали ВО 7 «Сучаву» і ВО 8 «Срібну». Таким чином, ВО 4 «Говерля» складалася із Чернівецького ТВ 20, Коломийського ТВ 21 «Гуцульщина», Станиславівського ТВ 22 «Чорний ліс», Калуського ТВ 23 «Магура», Дрогобицького ТВ 24 «Маківка», Закарпатського ТВ 25²³.

У 1944 р. існувала Буковинська область ОУН, яка організаційно входила до складу ЗУЗ. Особливістю цієї області було те,

²⁰ ГДА СБ України. — Ф. 2. — Оп. 55 (1953). — Спр. 6. — Т. 1. — Арк. 224.

²¹ ГДА СБ України. — Ф. 2. — Оп. 93 (1953). — Спр. 1. — Арк. 238.

²² Центральний державний архів вищих органів влади та управління України (далі — ЦДАВО України). — Ф. 3834. — Оп. 1. — Спр. 4. — Арк. 4.

²³ Содоль П. Українська Повстанча армія 1943—1949. Довідник другий... — С. 53.

що на відміну від інших округи тут були відсутні, натомість вона складалася із повітів. Так, до реорганізації у складі Буковинської області ОУН перебували три повіти: Гірський (Вижницький), Запрутський і Чернівецький²⁴. Натомість новореорганізована **Буковинська округа ОУН** (20) поділялася на три надрайони та сім районів: **Гірський (Вижницький) (Ш)**, **Запрутський (ІІ)** і **Чернівецький (І)**²⁵. **Гірський надрайон** поділявся на Вижицький і Путьлівський райони²⁶. **Запрутський** складався із Заставнівського, Кіцманського і Садогурського²⁷. **Чернівецький надрайон** утворювали: Вашківський, Сторожинецький, Глибоцький, Чернівецький райони²⁸. Глибоцький район ОУН був найслабшим і довго не діяв, оскільки не було людей.

Дрогобицька обласна ОУН була реорганізована в Дрогобицьку округу. До літа 1944 р. у складі області були три округи: Дрогобицька, Самбірська та Стрийська²⁹. Достеменно невідомо, коли саме завершилася реорганізація структури ОУН. Перші документи референтури пропаганди, у яких фігурують Дрогобицька округа та Самбірський надрайон, датовані 27 і 30 травня відповідно³⁰. При цьому варто зазначити, що місячний звіт окружної рефе-

²⁴ ГДА СБ України. — Ф. 5. — Спр. 67446. — Арк. 18, 31, 33; Спр. 67447. — Арк. 11. — 12, 27—28.

²⁵ ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 398. — Т. 13. — Арк. 150—150зв., 201; Ф. 2. — Оп. 99 (1954). — Спр. 15. — Арк. 1, 253; Оп. 60 (1953). — Спр. 4. — Т. 2. — Арк. 43—44, 343—344; Оп. 58 (1953). — Спр. 1. — Т. 1. — Арк. 103, 237; Оп. 98 (1954). — Спр. 1. — Т. 1. — Арк. 2.

²⁶ ГДА СБ України. — Ф. 2. — Оп. 98 (1954). — Спр. 1. — Т. 1. — Арк. 2; Оп. 98 (1954). — Спр. 5. — Т. 1. — Арк. 5; Оп. 99 (1954). — Спр. 15. — Арк. 272; Оп. 59 (1953). — Спр. 5. — Т. 2. — Арк. 2; Оп. 60 (1953). — Спр. 4. — Т. 2. — Арк. 344; Оп. 58 (1953). — Спр. 1. — Т. 1. — Арк. 103; Ф. 13. — Спр. 398. — Т. 13. — Арк. 150, 201—202.

²⁷ ГДА СБ України. — Ф. 2. — Оп. 99 (1954). — Спр. 15. — Арк. 256; Оп. 58 (1953). — Спр. 1. — Т. 1. — Арк. 236; Оп. 59 (1953). — Спр. 5. — Т. 2. — Арк. 2; Оп. 60 (1953). — Спр. 4. — Т. 2. — Арк. 344; Оп. 58 (1953). — Спр. 1. — Т. 1. — Арк. 103; Оп. 75 (1953). — Спр. 8. — Арк. 21; Ф. 13. — Спр. 398. — Т. 13. — Арк. 150.

²⁸ ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 1. — Арк. 386; Т. 6. — Арк. 179, 321; Спр. 398. — Т. 13. — Арк. 150, 201; Ф. 2. — Оп. 99 (1954). — Спр. 15. — Арк. 255; Оп. 59 (1953). — Спр. 5. — Т. 2. — Арк. 2; Оп. 60 (1953). — Спр. 4. — Т. 2. — Арк. 344; Оп. 58 (1953). — Спр. 1. — Т. 1. — Арк. 103, 235.

²⁹ Мороз В. Структура референтури пропаганди ОУН на Дрогобищині (1944—1950-і рр.) // Дрогобицький краєзнавчий збірник / Ред. кол. К. Кондратюк (відп. ред.), В. Футала (упорядник), Л. Зашильняк, Я. Ісаєвич та ін. — Спецвипуск. — Дрогобич, 2002. — С. 189.

³⁰ ЦДАВО України. — Ф. 3836. — Оп. 1. — Спр. 67. — Арк. 34, 46.

рентури пропаганди названий «Звітом ч. 1», у якому згадувано про вишколи, які відбувалися починаючи з лютого 1945 р. Це дає підстави стверджувати, що у травні уже функціонував якщо не окружний провід, то окружний осередок пропаганди. У звіті подано, що окружний референт організував 13—19 травня вишкіл пропагандистів. Євген Пришляк, що в лютому 1945 р. був призначений референтом СБ Самбірського окружного проводу ОУН, на слідстві у 1952 р. зізнавав, що невдовзі після початку його праці на цьому посту Самбірська округа була переформована в надрайон³¹. Отже, округа мусила існувати ще до початку згадуваного вишколу³². Обласний референт УЧХ Юлія Ганущак-‘Галичанка’ також зізнавала, що до травня 1945 р. З. Тершаковець був обласним провідником³³. Усе це дає підстави датувати створення Дрогобицької округи ОУН весною 1945 р. Слід зауважити, що пізніше радянські органи, з огляду на те, що за радянським адміністративно-територіальним устроєм округа охоплювала більшу частину тодішньої Дрогобицької області, часто вживали щодо округи означення «область».

Навесні 1945 р. певні частини території, що входили до складу Дрогобицької області, були перепідпорядковані іншим територіальним одиницям ОУН. Так, Жидачівський повіт відійшов до Калуської округи ОУН Карпатського краю; на його основі створено Журавненський надрайон, структуру якого складали два райони — Жидачівський і Журавненський. Миколаївський і Рудківський повіти були перепідпорядковані Городоцькій (Львівській) округі Львівського краю ОУН й увійшли, відповідно, до Городоцького (Комарнівського) надрайону (від Дрогобиччини відійшли Рудківський і Комарнівський райони) і Миколаївського (Щирецького) надрайону (перейшов Миколаївський район).

Із колишньої Перемиської області не пізніше травня 1945 р. до Дрогобицької округи приєднано ту частину Добромільського повіту, яка опинилася на схід від польсько-радянського кордону. З неї створено Добромільський район ОУН, який охопив за радянським поділом територію Добромільського та Нижанковицького районів Дрогобицької області УРСР.

³¹ ГДА СБ України. — Ф. 5. — Спр. 67417. — Т. 3. — Арк. 203.

³² ЦДАВО України. — Ф. 3836. — Оп. 1. — Спр. 67. — Арк. 46.

³³ ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 53. — Арк. 232.

Депо зменшену за територією, порівняно з областю 1944 р., новостворену **Дрогобицьку округу** поділено на три надрайони: **Стрийський (I), Дрогобицький (II), Самбірський (III, «Кіндратів»)**³⁴. До **Стрийського надрайону** увійшли 4 райони: Меденицький, Сколівський, Славський і Стрийський³⁵. **Дрогобицький надрайон** складався з Боринського, Дрогобицького, Дублянського, Підбузького і Турківського районів³⁶, а також міста Дрогобич. Крім того, від осені 1945 р. статус окремого району певний час мав Борислав і околиці (т. зв. нафтопромисловий басейн). **Самбірський надрайон** включав шість районів: Добромильський, Нижньоустрицький, Самбірський, Старосамбірський, Стрільківський і Хирівський³⁷. Слід зауважити, що від часу створення (весна 1945 р.) аж до ліквідації (1952 р.) цей надрайон не зазнавав, на відміну від двох інших, жодних територіальних змін.

Влітку 1946 р. **Боринський район перепідпорядковується з Дрогобицького Стрийському надрайону**, а Меденицький, навпаки, із Стрийського — Дрогобицькому надрайону³⁸.

Через створення четвертого **Турківського надрайону** у 1947 р. в адміністративно-територіальному устрої Дрогобицької округи відбулися доволі значні зміни. До нього зі Стрийського надрайону увійшли Боринський і Славський райони, а з Дрогобицького надрайону відійшов Турківський район. Турківський надрайон отримав завдання охопити прилеглі райони Закарпаття³⁹. Причини і перебіг цієї реорганізації подає у своєму листі її ініціатор, окружний провідник Іван Лаврів'Нечай': «Я на зустрічі з 'Додом' і 'Волянським' запропонував план реорганізації Стрийського надрайону, а саме: відірвати від Стрийського надрайону райони Славське і Бориня і приєднати до них район Турка (останній приєднати тільки весною) і створити окремий надрайон.

³⁴ ЦДАВО України. — Ф. 3836. — Оп. 1. — Спр. 67. — Арк. 34, 111, 192; ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 9. — Арк. 17; Т. 1. — Арк. 327; Оп. 59 (1953). — Спр. 6. — Т. 4. — Арк. 152; Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 1. — Арк. 327; Т. 77. — Арк. 133; Ф. 65. — С. 7443. — Арк. 267.

³⁵ ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 376. — Т. 78. — Арк. 271—273зв.

³⁶ ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 376. — Т. 78. — Арк. 260—261зв., 274—288.

³⁷ ЦДАВО України. — Ф. 3836. — Оп. 1. — Спр. 67. — Арк. 12; ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 376. — Т. 39. — Арк. 7зв.—8зв.; Т. 78. — Арк. 258—259зв., 289—296, 350—371.

³⁸ ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 376. — Т. 78. — Арк. 260—261зв., 271—288.

³⁹ Архів Управління Служби безпеки України у Львівській області. — Спр. П-38686. — Арк. 15зв.; ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 9. — Арк. 18.

Причини укладення такого плану наступні: Стрийський надрайон тягнувся довжиною “17” і важко було ним керувати. ... ‘Данило’ був слабкий, щоб впоратися з чотирма надрайонами. Через безконтрольність тих районів вони відставали, і ми там багато втрачали. На цей терен перейшла “Срібна”, про яку треба було піклуватися і привести все в який-небудь порядок. Для здобуття Закарпаття і оволодіння “22” треба було стати сильною ногою в Славському, Боринському і Турківському районах. Це все ‘Данило’ зробити не міг. По-перше, через халатне відношення, а, по-друге, фізично неможливо.

Поставивши надрайон Турчанщину, можна буде все це зробити і поправити тому, що надрайонний Турчанщини буде на місці районів біля себе, людей достатньо, так що при доброму господарюванні і організаційній роботі нам вдасться втілити все це в життя. Навіть сама присутність надрайонного Турчанщини зробить там багато. Цей надрайон Турчанщина буде мати можливість силами кадрів і відділів працювати на Закарпаття, оскільки посылати туди “24” спеціально, як показує практика, недоцільно ... Закарпаття частково стане нашим, а старі терени будуть у всіх відношеннях стояти краще»⁴⁰.

З літа 1947 р. **Дрогобицька округа** складалася з чотирьох надрайонів: **Дрогобицького** (Дрогобицький міський і районні проводи, Дублянський, Меденицький та Підбузький)⁴¹, **Самбірського** (Добромільський, Нижньоустрицький, Самбірський, Старосамбірський, Стрілківський та Хирівський райони)⁴², **Стрийського** (Стрийський та Сколівський районні проводи), **Турківського** (Боринський, Славський, Турківський райони Дрогобицької області та Закарпаття)⁴³.

Після цього змін в адміністративно-територіальному устрої не проводилося. Щоправда, відповідно до договору між Польщею та СРСР 15 лютого 1951 р. Польщі передано **Нижньоустрицький ра-**

⁴⁰ ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 18. — Арк. 157 — 158.

⁴¹ ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 376. — Т. 78. — Арк. 392 — 462; Спр. 398. — Т. 21. — Арк. 224.

⁴² ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 398. — Т. 4. — Арк. 93 — 95; Спр. 398. — Т. 21. — Арк. 224.

⁴³ ГДА СБ України. — Ф. 2-Н. — Оп. 98. — Спр. 6. — Арк. 4; Оп. 99. — Спр. 16. — Арк. 301; Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 9. — Арк. 17, 201; Т. 76. — Арк. 205; Спр. 398. — Т. 21. — Арк. 224.

йон та окремі села Хирівського та Стрільківського районів тодішньої Дрогобицької області загальною територією 480 км².

У 1944 р. діяла Станиславівська обласна ОУН, до якої входили 3 округи (Станиславівська, Коломийська, Калуська)⁴⁴, 9 повітів (Снятинський, Коломийський, Городенківський, Тлумацький, Надвірнянський, Станиславівський, Галицький, Долинський, Калуський), 32 райони, близько 130 підрайонів і станиць, які розташовувалися практично у кожному населеному пункті⁴⁵.

Перед реорганізацією Калуська округа ОУН складалася із Калуської, Долинської і Галицької повітових організацій⁴⁶. Після створення у березні 1945 р. **Калуська округа ОУН** (23) складалася із трьох надрайонів і 9 районів: **Долинського (II), Журавненського (III), Калуського (I)**⁴⁷. У **Долинський надрайон** увійшло 4 райони: Болехівський, Вигодський, Долинський, Рожнятівський⁴⁸. **Калуський надрайон** складався з Войнилівського, Калуського і Перегінського⁴⁹. **Журавненський** надрайон включав два райони: Жидачівський і Журавненський⁵⁰. Структура Калуської округи ОУН не була постійною, протягом 1945—1952 рр., у зв'язку із зміною умов боротьби, вона зазнавала певних трансформацій.

⁴⁴ ГДА СБ України. — Ф. 2. — Оп. 67 (1953). — Спр. 11. — Арк. 33; Оп. 55 (1953). — Спр. 5. — Т. 1. — Арк. 122зв., 123, 124, 125, 190; Спр. 6. — Т. 1. — Арк. 79—82, 99—104; Оп. 55 (1953). — Спр. 6. — Арк. 98.

⁴⁵ ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 56. — Арк. 9; Оп. 98 (1954). — Спр. 1. — Т. 2. — Арк. 47.

⁴⁶ ЦДАВО України. — Ф. 3833. — Оп. 1. — Спр. 226. — Арк. 124; ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 56. — Арк. 9—12; Ф. 2. — Оп. 55 (1953). — Спр. 5. — Т. 1. — Арк. 123—124, 266; Спр. 6. — Т. 1. — Арк. 98—99.

⁴⁷ ГДА СБ України. — Ф. 2-Н. — Оп. 93 (1954). — Спр. 1. — Арк. 174; Оп. 58. — Спр. 11. — Арк. 144; Оп. 59 (1953). — Спр. 6. — Т. 4. — Арк. 152; Оп. 110 (1954). — Спр. 2. — Т. 7. — Арк. 253; Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 2. — Арк. 7; Т. 9. — Арк. 17; Т. 26. — Арк. 165; Спр. 398. — Т. 13. — Арк. 200; Ф. 65. — С. 7443. — Арк. 267.

⁴⁸ ЦДАВО України. — Ф. 3833. — Оп. 1. — Спр. 226. — Арк. 125; ГДА СБ України. — Ф. 2. — Оп. 59 (1953). — Спр. 6. — Т. 4. — Арк. 152; Оп. 98 (1954). — Спр. 1. — Т. 1. — Арк. 1; Спр. 8. — Арк. 42; Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 9. — Арк. 17; Спр. 376. — Т. 38. — Арк. 137—145, 166—180зв.; Спр. 372. — Т. 2. — Арк. 7; Т. 9. — Арк. 17; Т. 56. — Арк. 13; Ф. 65. — С. 7443. — Арк. 267.

⁴⁹ ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 2. — Арк. 7; Т. 9. — Арк. 17; Т. 26. — Арк. 166—167; Т. 56. — Арк. 13; Спр. 398. — Т. 13. — Арк. 200; Ф. 2. — Оп. 59 (1953). — Спр. 6. — Т. 4. — Арк. 152; Оп. 98 (1954). — Спр. 1. — Т. 1. — Арк. 1; Ф. 65. — С. 7443. — Арк. 267.

⁵⁰ ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 2. — Арк. 7; Т. 9. — Арк. 17; Оп. 59 (1953). — Спр. 6. — Т. 4. — Арк. 152.

У 1947 р. у Калуській окрузі відбулися зміни, в результаті яких, для кращого управління і контролю за діяльністю, до складу Журавненського надрайону із Калуського надрайону долучили Войнилівський район. У підпільному документі «Становище ОУН у Карпатському краї» зазначалося: «Калуська округа у більшій частині в районах має від 15 до 20 осіб, однак такий як Войнилівський район майже не має людей»⁵¹. Через те, що територія Долинського надрайону була доволі велика, з нього вилучили Рожнятівський район і передали до Калуського надрайону. Відповідно до цих змін **Калуська округа** із 1947 р. складалася із трьох надрайонів: **Долинського** (Болехівський, Вигодський, Долинський райони)⁵², **Калуського** (Калуський, Перегінський, Рожнятівський)⁵³, **Журавненського** (Войнилівський, Жидачівський, Журавненський)⁵⁴. У такому складі Калуська округа практично без змін проіснувала аж до ліквідації. Такі структурні зміни підтверджуються документами, вилученими у загиблого провідника Карпатського крайового проводу Степана Слободяна-‘Єфрема’ та члена Проводу ОУН Романа Кравчука-‘Петра’.

До реорганізації у 1944 р. **Коломийська окружна ОУН** складалася із Коломийського, Снятинського, Городенківського і Косівського повітів ОУН⁵⁵. Після реорганізації **Коломийська округа ОУН** (21) складалася із трьох надрайонів: **Городенківського (III), Коломийського (I), Косівського (II)**⁵⁶. **Городенківський** надрайон утворювали: Гвоздецький, Городенківський, Заболотівський, Сня-

⁵¹ ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 9. — Арк. 19; Оп. 59 (1953). — Спр. 6. — Т. 4. — Арк. 153.

⁵² ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 26. — Арк. 168—169; Спр. 398. — Т. 13. — Арк. 200—201; Ф. 2-Н. — Оп. 98 (1954). — Спр. 8. — Арк. 86.

⁵³ ГДА СБ України. — Ф. 2-Н. — Оп. 98 (1954). — Спр. 8. — Арк. 85; Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 26. — Арк. 166—167.

⁵⁴ ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 2. — Арк. 7; Спр. 398. — Т. 13. — Арк. 201; Т. 26. — Арк. 169—170; Ф. 2-Н. — Оп. 98 (1954). — Спр. 8. — Арк. 86.

⁵⁵ ЦДАВО України. — Ф. 3833. — Оп. 1. — Спр. 226. — Арк. 124; Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 56. — Арк. 9—12; Ф. 2. — Оп. 55 (1953). — Спр. 5. — Т. 1. — Арк. 123—124, 266; Спр. 6. — Т. 1. — Арк. 98—99.

⁵⁶ ГДА СБ України. — Ф. 2. — Оп. 56 (1953). — Спр. 6. — Т. 2. — Арк. 202; Оп. 59 (1953). — Спр. 6. — Т. 4. — Арк. 152; Оп. 99 (1954). — Спр. 15. — Арк. 218; Оп. 90 (1951). — Спр. 66. — Арк. 50; Оп. 98 (1954). — Спр. 9. — Арк. 93; Оп. 110 (1954). — Спр. 2. — Т. 7. — Арк. 250—251; Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 9. — Арк. 17—18; Спр. 398. — Т. 13. — Арк. 151—151зв., 194; Ф. 5. — Спр. 67443. — Т. 1. — Арк. 111; Ф. 65. — С. 7443. — Арк. 267.

тинський, Чернелицький райони ОУН⁵⁷. Протягом 1945—1946 рр. діяли Снятинський і Городенківський міські проводи ОУН⁵⁸. **Коломийський** надрайон включав Коломийський, Коршівський, Обертинський, Печеніжинський райони ОУН⁵⁹. **Косівський** надрайон складався із Жаб'євського, Косівського, Кутського, Яблонівського районів⁶⁰.

Відповідно до структурного поділу у 1944 р. на Закарпатті мав існувати Закарпатський край ОУН. Оскільки у 1942—1943 рр. угорська адміністрація заарештувала практично весь керівний і чисельний рядовий склад, Закарпатський край не мав адміністративного поділу, а складався з мережі нечисельного підпілля. Після того як угорська адміністрація випустила з ув'язнення частину націоналістів у листопаді 1944 р., Дмитро Бандусяк-‘Лопата’, як уповноважений від ЗУЗ, відновив Закарпатський крайовий провід ОУН. Навесні 1945 р. у зв'язку із реорганізацією підпілля Закарпатський край ОУН був переведений у **Закарпатський окружний**. Останній діяв на території Берегівського, Іршавського, Севлюського, Хустського округів і організаційно підпорядковувався Карпатському краю ОУН. Однак у зв'язку із малочисельністю підпілля він не поділявся за адміністративно-територіальним принципом.

У 1947 р. репресивно-каральні органи повністю ліквідували Закарпатську округу ОУН («Срібна»). Проте у липні того ж року підпілля в основному спромоглося її відновити. Зокрема, у серпні 1947 р. на Закарпаття прибув окружний провідник ‘Булевар’ (колишній провідник Вигодського районного проводу ОУН)

⁵⁷ ГДА СБУ. — Ф. 2. — Оп. 56 (1953). — Спр. 6. — Т. 2. — Арк. 202; Оп. 90 (1951). — Спр. 66. — Арк. 87; Оп. 98 (1954). — Спр. 1. — Т. 1. — Арк. 2; Спр. 9. — Арк. 94; Спр. 14. — Арк. 43; Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 2. — Арк. 6; Т. 9. — Арк. 18; Т. 56. — Арк. 14; Спр. 398. — Т. 13. — Арк. 150, 195; Ф. 65. — С. 7443. — Арк. 267.

⁵⁸ ГДА СБ України. — Ф. 2. — Оп. 56 (1953). — Спр. 6. — Т. 2. — Арк. 202; Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 2. — Арк. 6; Т. 9. — Арк. 18; Ф. 65. — С. 7443. — Арк. 267.

⁵⁹ ГДА СБ України. — Ф. 2-Н. — Оп. 90 (1951). — Спр. 66. — Арк. 98; Оп. 98 (1954). — Спр. 1. — Т. 1. — Арк. 2; Спр. 9. — Арк. 93—94; Спр. 14. — Арк. 23, 42; Спр. 9. — Арк. 93—94; Оп. 92 (1951). — Спр. 14. — Арк. 107; Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 2. — Арк. 6; Т. 9. — Арк. 18; Т. 56. — Арк. 13, 28; Спр. 398. — Т. 13. — Арк. 150, 194; Ф. 65. — С. 7443. — Арк. 267.

⁶⁰ ГДА СБ України. — Ф. 5. — Спр. 67443. — Т. 1. — Арк. 88, 122; Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 2. — Арк. 6; Т. 6. — Арк. 325; Т. 9. — Арк. 18; Т. 56. — Арк. 14; Спр. 398. — Т. 13. — Арк. 150, 195; Ф. 2. — Оп. 90 (1951). — Спр. 66. — Арк. 74; Оп. 98 (1954). — Спр. 1. — Т. 1. — Арк. 2; Спр. 9. — Арк. 4—5, 8, 19, 94; Спр. 14. — Арк. 42—43.

і референт пропаганди 'Богдан Кумпанович'⁶¹. Протягом 1—10 жовтня 1947 р. на території Перегінського і Вигодського районів була проведена чекістсько-військова операція силами внутрішніх військ (ВВ) МГБ під керівництвом прикомандированого майора Дудка із управління контррозвідки МГБ Білоруського військового округу і заступника командира 215 стрілецького полку ВВ МГБ майора Макарова, за участю спецгрупи УМГБ під керівництвом ст. оперуповноваженого відділу 2-Н УМГБ старшого лейтенанта Гулянова. В результаті операції 3 жовтня 1947 р. у гірсько-лісистій місцевості Перегінського району було знайдено 5 підпільників, які пропозицію здатися відхилили та розпочали збройний супротив, однак були вбиті. Як виявилось, це були провідник, референт пропаганди та господарчий Закарпатського окружного проводу ОУН з охороною⁶².

Через постійні вагомі втрати керівництво підпілля уже не створювало округи, а організувало надрайон, який прилучили до Коломийської округи. Отже, з травня 1948 р. **Коломийська округа** почала складатися із чотирьох надрайонів: **Коломийського, Косівського, Городенківського і Рахівського**. Останній ділився на два райони — Рахівський і Тячівський. Це підтверджується у документах С. Слободяна-‘Єфрема’⁶³. Як згадувалося вище, Закарпатський (Міжгірський) район був прилучений до Турківського надрайону Дрогобицької округи.

Перед реорганізацією у 1944 р. до складу Станиславівської округи ОУН входили Станиславівський, Надвірнянський і Тлумачький повіті ОУН⁶⁴. Після реорганізації Галицький повіт Калузької округи і Станиславівський повіт Станиславівської округи були об'єднані в один Станиславівський надрайон ОУН. Його провідником став Григорій Вацеба-‘Сулима’ (колишній провідник

⁶¹ ГДА СБ України. — Ф. 65. — С. 7443. — Арк. 267.

⁶² ГДА СБ України. — Ф. 2. — Оп. 110 (1954). — Спр. 2. — Т. 5. — Арк. 8.

⁶³ ГДА СБ України. — Ф. 5. — Спр. 67443. — Т. 1. — Арк. 149; Ф. 13. — Спр. 398. — Т. 13. — Арк. 196; Ф. 2-Н. — Оп. 98 (1954). — Спр. 9. — Арк. 95; Спр. 14. — Арк. 40; Оп. 99 (1954). — Спр. 15. — Арк. 218, 236; Оп. 60 (1953). — Спр. 7. — Т. 3. — Арк. 212; Оп. 110 (1954). — Спр. 2. — Т. 7. — Арк. 250—251; Ф. 13. — Спр. 398. — Т. 13. — Арк. 150.

⁶⁴ ЦДАВО України. — Ф. 3833. — Оп. 1. — Спр. 226. — Арк. 124; Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 56. — Арк. 9—12; Ф. 2. — Оп. 55 (1953). — Спр. 5. — Т. 1. — Арк. 123—124, 266; Спр. 6. — Т. 1. — Арк. 98—99.

Станиславівського повітового проводу ОУН), а заступником Петро Козак-‘Довбуш’ (колишній провідник Галицького повітового проводу ОУН)⁶⁵.

Новостворена **Станиславівська округа** (22) ОУН складалася із трьох надрайонів: **Надвірнянського** (III), **Станиславівського** (I), **Тлумацького** (II)⁶⁶. До **Надвірнянського** надрайону входили Ланчинський, Надвірнянський, Солотвинський і Яремчанський райони⁶⁷. **Станиславівський** надрайон включав: Богородчанський, Галицький, Лисецький, Станиславівський райони⁶⁸; **Тлумацький** надрайон — Жовтнівський (Нижнівський), Отинський, Тисменицький і Тлумацький райони⁶⁹.

Станиславівська округа ОУН від часу створення до фактичної ліквідації проіснувала незмінно у складі трьох надрайонів і 12 підпорядкованих їй районів. Про це чітко говорять як підпільні звіти, так і цілий масив радянських документів⁷⁰. Взагалі Станиславівська округа ОУН відіграла важливу роль, оскільки саме через неї здійснювався зв'язок між Карпатським і Подільським краями.

⁶⁵ ГДА СБ України. — Ф. 2. — Оп. 93 (1954). — Спр. 2. — Арк. 8.

⁶⁶ ГДА СБ України. — Ф. 2-Н. — Оп. 55 (1953). — Спр. 6. — Т. 1. — Арк. 98; Оп. 93 (1954). — Спр. 1. — Арк. 174; Оп. 90 (1951). — Спр. 66. — Арк. 45; Оп. 98 (1954). — Спр. 1. — Т. 1. — Арк. 2; Спр. 7. — Арк. 177; Спр. 13. — Т. 1. — Арк. 116; Оп. 90 (1951). — Спр. 66. — Арк. 45; Оп. 58. — Спр. 11. — Арк. 144; Оп. 110 (1954). — Спр. 2. — Т. 7. — Арк. 252; Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 2. — Арк. 7; Спр. 398. — Т. 13. — Арк. 150; Ф. 65. — Спр. 7443. — Арк. 267.

⁶⁷ ГДА СБ України. — Ф. 2-Н. — Оп. 90 (1951). — Спр. 66. — Арк. 91; Оп. 98 (1954). — Спр. 7. — Арк. 178, 192—193; Спр. 13. — Т. 1. — Арк. 30; Оп. 93 (1953). — Спр. 3. — Арк. 152; Оп. 59 (1953). — Спр. 6. — Т. 4. — Арк. 152; Оп. 98 (1954). — Спр. 1. — Т. 1. — Арк. 2; Спр. 13. — Т. 1. — Арк. 117; Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 2. — Арк. 7; Т. 9. — Арк. 18; Т. 56. — Арк. 13; Спр. 398. — Т. 13. — Арк. 150, 197; Ф. 65. — С. 7443. — Арк. 267.

⁶⁸ ГДА СБ України. — Ф. 2-Н. — Оп. 90 (1951). — Спр. 66. — Арк. 95; Оп. 98 (1954). — Спр. 7. — Арк. 17, 177; Оп. 93 (1953). — Спр. 3. — Арк. 151; Оп. 55 (1953). — Спр. 6. — Т. 1. — Арк. 98; Оп. 59 (1953). — Спр. 6. — Т. 4. — Арк. 152; Оп. 98 (1954). — Спр. 1. — Т. 1. — Арк. 1; Спр. 13. — Т. 1. — Арк. 116; Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 2. — Арк. 7; Т. 9. — Арк. 18; Т. 56. — Арк. 13; Спр. 398. — Т. 13. — Арк. 150, 196—197; Ф. 65. — С. 7443. — Арк. 267.

⁶⁹ ГДА СБ України. — Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 2. — Арк. 7; Т. 9. — Арк. 18; Т. 56. — Арк. 13; Спр. 398. — Т. 13. — Арк. 150, 196—197; Ф. 2. — Оп. 59 (1953). — Спр. 6. — Т. 4. — Арк. 152; Оп. 90 (1951). — Спр. 66. — Арк. 81; Оп. 98 (1954). — Спр. 1. — Т. 1. — Арк. 1; Спр. 7. — Арк. 178, 192; Спр. 13. — Т. 1. — Арк. 117; Оп. 93 (1953). — Спр. 3. — Арк. 96, 152; Ф. 2-Н. — Оп. 110 (1954). — Спр. 2. — Т. 7. — Арк. 251; Ф. 65. — С. 7443. — Арк. 267.

⁷⁰ ГДА СБ України. — Ф. 2-Н. — Оп. 110 (1954). — Спр. 2. — Т. 7. — Арк. 252, 285; Ф. 13. — Спр. 372. — Т. 23. — Арк. 400—422.

Отже, розкриття організаційно-територіального поділу Карпатського краю ОУН залишається доволі складним питанням. Підпільні умови боротьби постійно вносили свої корективи у структуру. В результаті цього націоналісти змушені були самостійно виробляти оптимальну структуру, яка повинна була відповідати умовам боротьби та забезпечувати ефективне функціонування. Перспективним напрямком є також дослідження підпільної структури на цій території у 1939—1944 рр.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ
ПОДІЛ БУКОВИНСЬКОЇ ОКРУГИ ОУН
(1945—1952 рр.)

Округа	Надрайон	Район
Буковинська	Гірський (Вижниця)	Вижниця
		Путівля
	Запрутськ	Заставнів
		Кіцмань
		Садгір
	Чернівці	Вашківці
		Глибоцьк
		Сторожинець
		Чернівці

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ПОДІЛ
ДРОГОБИЦЬКОЇ ОКРУГИ ОУН
(1945—1946 рр.)

Округа	Надрайон	Район
Дрогобич	Дрогобич	Бориня
		Борислав
		Дрогобич
		Дубляни
		Підбуж
		Турка

	Самбір	Добромилль
		Нижні Устрики
		Самбір
		Старий Самбір
		Стрільки
		Хирів
	Стрий	Меденичі
		Сколе
		Славське
		Стрий

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ПОДІЛ
ДРОГОБИЦЬКОЇ ОКРУГИ ОУН
(1946—1947 рр.)

Округа	Надрайон	Район
Дрогобич	Дрогобич	Борислав*
		Дрогобич
		Дубляни
		Меденичі
		Підбуж
		Турка
		Самбір
	Нижні Устрики	
	Самбір	
	Старий Самбір	
	Стрільки	
	Хирів	
	Стрий	Бориня
		Сколе
		Славське
		Стрий

* Бориславський район, імовірно, існував тільки у 1945—1946 рр.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ПОДІЛ
ДРОГОБИЦЬКОЇ ОКРУГИ ОУН
(1947—1952 рр.)

Округа	Надрайон	Район
Дрогобич	Дрогобич	Дрогобич
		Дубляни
		Меденичі
		Підбуж
	Самбір	Доброміль
		Нижні Устрики
		Самбір
		Старий Самбір
		Стрілки
		Хирів
	Стрий	Сколе
		Стрий
	Турка*	Бориня
		Славське
		Турка

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ПОДІЛ
КАЛУСЬКОЇ ОКРУГИ ОУН
(1945—1947 рр.)

Округа	Надрайон	Район
Калуш	Долина	Болехів
		Вигода
		Долина
		Рожнятів
	Журавно	Жидачів
		Журавне
	Калуш	Войнилів
		Калуш
		Перегінське

* Документами підтверджується існування Закарпатського (Міжгірського) районного проводу в складі Турківського надрайону у 1948—1950 рр.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ПОДІЛ
КАЛУСЬКОЇ ОКРУГИ ОУН
(1947—1952 рр.)

Округа	Надрайон	Район
Калуш	Долина	Болехів
		Вигода
		Долина
	Журавно	Войнилів
		Жидачів
		Журавне
	Калуш	Калуш
		Перегінське
		Рожнятів

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ПОДІЛ
КОЛОМИЙСЬКОЇ ОКРУГИ ОУН
(1945—1948 рр.)

Округа	Надрайон	Район
Коломия	Городенка	Гвоздецьк
		Городенка
		Заболотів
		Снятин
		Чернелиця
	Коломия	Коломия
		Коршів
		Обергин
		Печеніжин
	Косів	Жаб'є
		Косів
		Кутськ
		Яблонів

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ПОДІЛ
КОЛОМИЙСЬКОЇ ОКРУГИ ОУН
(1948—1952 рр.)

Округа	Надрайон	Район
Коломия	Городенка	Гвоздецьк
		Городенка
		Заболотів
		Снятин
		Чернелиця
	Коломия	Коломия
		Коршів
		Обертин
		Печеніжин
	Косів	Жаб'є
		Косів
		Кутськ
		Яблонів
	Рахів	Рахів
		Тячів

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ПОДІЛ
СТАНІСЛАВІВСЬКОЇ ОКРУГИ ОУН (1945—1952 рр.)

Округа	Надрайон	Район
Станіславів	Надвірна	Ланчин
		Надвірна
		Солотвино
		Яремча
	Станіславів	Богородчани
		Галич
		Лисецьк
		Станіславів
	Тлумач	Жовтнів
		Отинія
		Тисмениця
		Тлумач